

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebvs Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

7 Quis finis propositus esse debeat in Meditatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](#)

40 INSTRVCT. DE MODO

tuæ superioris vitæ delicta recogites , tum aliquot dies vel hebdomadas in commen-tatione rerum diuinarum feruentique ora-zione impendas, sic enim & iacturam in vi-ta spiritali factam facile resarcies , & fru-stuosius alacriusque ad consueta exercitia proximis iuuandis destinata redibis.

*Quis finis propositus esse debeat in
Meditatione.*

C A P. VII.

NON aliis finis vltimus scopusve tibi in Meditatione propositus esse debet, quā diuinam maiestatem laudandi , quam *lau-dant astra matutina*, hoc est , angeli beati, *cum quibus eō nostras voces*, vt Ecclesia ca-nit, *& admitti iubat, deprecamur*. Proximus autem finis, in quē continenter oculi men-tis dirigendi sunt, esse debet tua sanctifica-tio, quæ consistit primo in declinatione à malo quod B. Paulus ad Romanos scribens vocat, *exuere veterem hominem*. Secundo vero in operatione boni, quod idē vocat, *induere hominem nouum*. Ad Coloss enim scribens. *Induite, inquit, nouum hominem, qui secun-dum Deum creatus est. Quia verborum for-ma innuisse videtur Apostolus, debere nos*

non

Rom. 3.

Col. 3.

MEDITANDI PARS I. 48

non modo cogitationes, affectusq; nostros internos, sed actiones etiam externas, conformare actionibus Christi Domini nostri; haud secus, quam si totidem Christi videmerum. Forte enim ideo in epistola ad Roma-
Rom. 13.
nos dixit. *Induimini Dominum Iesum Christum.* Etenim, si quis alterius vestibus induitus, eundē incessu, gestu, cæteroq; corporis motu imitetur, à longe apparet ille ipse, sic Christianus perfectionis studiosus omnes actiones suas tam internas, quam externas apte debet conformare vitæ Christi, ut angelorum, hominumq; oculis appareat alter Christus Poteris autem facile & citra errorem actiones tuas illis Christi accommodare, si diuina iuuante gratia sedulo & attente, de vita, passioneque eius sacratissima mediteris: in ea enim omnes virtutum perfectio-nes tanquam in speculo teste B. Bernardo relucēt. Vnde ad fratres de monte Dei Carthusianos ita scribit. *Nouiss ad excitanda eorum interiora, melius & tutius proponuntur meditanda redemptoris nostri exteriora.* Nam ostenditur in eis exemplum humilitatis, provocatio charitatis, & affectus pietatis.

INTELL'GES vero melius totum, quod de imitandis Christi Domini actionibus dixi, si prius duo posuerim fundamenra. Primum

C 5 est

42 INSTRVCT. DE MODO

est S. THOMÆ , in omni actione externa cōcurrere tres potentias actiuas, (nam quarta, quæ est intellectus cū sua cognitione antecedit.) Prima est voluntas, quæ actionē eligit, & acceptat, & quod plus est, immediate potentiaē motrici commendat, quo ēā exequatur, quæ est ordine tertia, aut per sensuallitatem imperat, quæ est secunda. Exempli loco sit, voluntariē obiicere brachium vulnerādum ferienti, ut saluum maneat caput. Hic primum intellectus considerat, si ictus ferientis capite excipiatur, in discrimen vocari vitā, eamq; brachii incolumitati p̄frendā, idq; repräsentat voluntati, quæ mox huic iudicio parens mādat sentiendi facultati, vt brachio ictū excipiat. acquiescit illa & rursum imperat Motrici, vt exequatur, q; facit attollendo brachium vt seruet caput.

ALTERVM fundamentum est Apostoli Pauli,

Rom. 7. qui ad Romanos scribens. Sentio, ait, alia legem in membris meis, repugnantem legi mentis mea, & captiuantem me in lege peccati. quod nō est aliud, quam dicere, bellum quoddam geri inter

Gal. 6. Spiritum & carnem. Caro, enim (vt alibi ait) concupiscit aduersus spiritū, & spiritus aduersus carnē. Hanc pugnam carnis & spiritus omnes in exercitatione operum bonorum experimur & nonnunquam efficit, vt faciamus, quæ nō

Rom. 7. vellemus, vt & Paulus de se confitetur. Non
quod

quod volo bonum, hoc ago: sed quod nolo malum, hoc facio. Nonnunquam etiam facit, ut longius progrediamur, & succumbamus.

Dico ergo in Christi actionibus, omnes illas operatrices potentias cum summa cōcozia concurrisse. Imo & passionibus. nam cum aliquid aduersi ei perferendum esset in volūtate producebat actum acceptationis, imperabatq; sensualitati vt idē ficeret, quæ illico obsequebatur Atq; ex hoc Appetitus sensitui consensu forte poterimus intelligere voluntatem Christi in Davidicis verbis fuisse laudata *amicus meus, & notus meus, Psal. 54.*
qui simul tecum dulces capiebas cibos : & in domo Domini ambulauimus cum consensu.
Atq; item, quod Dominus noster apud Lucam geminato verbo expressit. *Desiderio Lue. 23*
desideravi hoc Pascha manducare vobis cum.
quasi diceret. Pascha illud ultimum meæ passionis non voluntatis modo, sed etiam appetitus sensitui desiderio desideravi.

Vt finem deniq; faciamus, aio, quo cerebrius, firmiusq; hi duo appetitus in actionibus, per passionibusque tuis copulabuntur, quoq; viuacius intellectus iudicio suo præsto fuerit, & quo prōptius efficaciusq; motrix facultas omnia executa fuerit, hoc proprius Christo in operationib; assimilaberis.

D 8

44 INSTRVCT. DE MODO

De Studio autem & industria, quæ à nobis usurpanda est in perpendenda Christi vita sanctisq; eius operibus, dico, eam aperte sime nos posse discere ab iis qui artem pingendi profitentur. Hi enim oculis obiecta re, cuius effigiem volunt exprimere, principio accurate contemplantur partem eam, à qua initium faciēdum est: eaq; aliquoties circumspēcta, tandem in subiecta tabula primas incipiunt trahere lineas, sed in medio trahendi cursum subinde inhibent, ut videant, num recte trahantur, idemque iterant, cum finem trahendi fecerint, sic & in cæteris lineis ducendis sensim pergunt, donec totam effigiē expresserint. Haud secus nos debemus iterumq; iterumq; mentis oculos in vitam Christi Domini nostri defigere, ac deinde in tabula personæ nostræ operum Christi lineamenta adumbrare, seduloque expendere an prototypo respondeant.

CETERVM est hoc loco quiddam magni momenti notandum; nempe in hoc depingendl labore reperiri tres actiones trib. hominum statibus, hoc est, incipientium, proficientium & perfectorum non absimiles. Prima est, tantum extrema cuiusq; membra lineamenta gypso, vel alia materia exprime. re, que congruit incipientibus. Secunda est, linea.

MEDITANDI PARS I. 45

lineamenta tingere coloribus secundum cuiusq; naturam. Et hæc est proficientium. Tertia est, expolire, & perfectionem extremam adiungere, quod sit colorib. optimis. Et hæc est propria perfectorum. Dico igitur in incipientibus, qui nondū perfecte animi passiones domuerunt, nonnunquam intellectum & voluntatem ita à bonorum operū exercitio retrahí, vt ea tñ exterius faciant, ac proinde Christi vitæ non nisi secundum externam speciem sese conformant, cuiusmodi sunt ii religiosi, qui boni aliquid faciunt, eo tantum, quia ita præscribunt Regulæ, vel quia ita superior mandauit, vel ob aliud similem humanum respectum, similes pictori primas tantum lineas ducenti. Nec tamen id agendo delinquunt, sed paulatim se ad maiorem perfectionem comparant, vt intellectum quoq; & voluntatem ad bene faciendum inflectant. nam sicut imago colorib licet rudius, tincta, clarioris representat exemplar suum, quam quæ tantū est primis ducta lineis, sic etiam huius actiones similiores sunt actionibus Christi, eo q; utrasq; & intellectus & voluntatis actiones habeat coniunctas: voluntatis quidem vt libenter exerceat; intellectus vero vt iudicet conuenienter eas fieri, quantumuis aliquando appetitus sensitius repugnet. qui in perfectis
vel

46 INSTRVCT. DE MODO

vel tam raro, vel tā cunctabundē repugnat,
vt ad primum rationis nutum fere pareat,
& imperata exequatur, ac ideo illos compa-
rauimus iis pictoribus qui extremā manū
imagini apponunt Neque tibi videri debet
nouum & incredibile, posse sentiendi facul-
tatem eo pertingere, vt consentiat actioni
naturaliter sibi repugnant: id siquidem to-
tum, non naturæ, sed gratiæ adscribendum
est diuinæ, atq, virtutis indoli, quarum vim
Psal. 53. expertus Dauid dixit *Cor meum, & caro mea ex-*
ultauerunt in Deum viuū. Dixi Perfectos quoq;
persentis cere eiusmodi pugnā carnis & Spi-
ritus, sed id sit rarissime, languidissimeque:
quia in hac vita non fiet, vt prorsus ab ea li-
berentur. *Quanquam negari non potest*
continua eorū mortificatione fieri, vt quo-
tidie imminuat, ac ideo ad viuam Christi
similitudinem propius accedant cum B. A.

2. Cor. 3. postolo Paulo ita loquente. *Nos autem in eandē*
imaginem transformamur à claritate et in claritatē, tan-
quam à Domini Spiritu. quasi diceret. Assidue in
manibus voluntariæ, dulcisq; meditationis
penicillum, tabellamq; exquisitis virtutum
coloribus effigiatam tenemus, ac perpetuo
magis magisque conamur imaginem perfī-
cere: neq; satis nobis est, vt qualicunq; mo-
do Christum in ea repræsentemus, sed ad
tantam similitudinem aspiramus, vt non
modo

MEDITANDI PARS I. 47

modo videamur esse quidam Christi, verum etiam omnino transformemur in ipsum, nec solum exprimamus eius effigiem, sed ipsissimam et formam obtineamus, vnde dicit In eandem imaginem TRANSFORMAMVR.

Ex dictis perspicue liquet, Meditationem illam bonam & fructuosam censeri, cuius beneficio in notitiam alicuius virtutis Christi D. N. vel defectus illi oppositi venimus: vel certe quia magis, quam prius ea notitia fuerimus illustrati. Fructuosiorem vero, quia Dominus noster bonum propositum suggestit, aut passionem aliquam coercendi, aut virtutem aliquam complectendi, aut extirpandi vitium, aut prauam inclinationem, consuetudine expugnandi, aut deniq; si propositum simile ante in animo extiterat quidem, sed nunc magis sit efficax & inflamatum. Idq; totum intelligendum est et de orationibus, vel meditationib. in quas multe animi distractiones (modo inuoluntariæ, ac proinde culpæ expertes sint) inciderint. Dixi, hoc secundum, id est, bonum propositum esse praestantius primo, si loquamur de bona cogitatione. Nam sicut melius est in venatione capere leporem, quam eundem currentem videre, sic melius est bene facere, cui proximum est propositum bene faciendi, quam bene cogitare. Atq; idcirco pluris facere debes in tuis meditationibus illud, quam hoc.